

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

Číslo zmluvy: OPV/24/2011

Osvetový program:

Podpora implementácie CVS

Charakteristika a zameranie osvetového programu

Odborníci sa zhodujú na tom, že nízka vzdelanostná úroveň rómskeho etnika je jednou z hlavných príčin ich nízkej životnej úrovne. Medzi hlavné výzvy slovenského vzdelávacieho systému patrí desegregácia škôl a inklúzia detí zo znevýhodneného prostredia do formálneho vzdelávania. Zachovávanie súčasného stavu len posilňuje existujúce spoločenské rozdiely a podporuje prieniky negatívnych vplyvov zo znevýhodneného prostredia do každodenného života žiakov.¹

Jedným z nástrojov inklúzie je celodenný výchovný systém (CVS). Je to také usporiadanie výchovného vplyvu na žiakov, v ktorom sa realizuje systematické komplexné výchovné pôsobenie na dieťa a príprava na vyučovanie, pričom sa zároveň v čo najväčšej miere eliminujú negatívne vplyvy rodinného a širšieho sociálneho prostredia na dieťa. Používajú sa zaujímavé, hravé a aktivizujúce pedagogické metódy, ktoré majú za úlohu rozvíjať záujmovú sféru a motivovať dieťa k zmysluplnej činnosti. Zároveň nedochádza k narušeniu citových väzieb k rodičom.² Naopak, žiadané sú pozitívne vplyvy a podpora rodiny. Bez rodičov by bolo výchovné pôsobenie školy takmer neúčinné. Ako to zhodnotila americká učiteľka a redaktorka pedagogického periodika Pauline Gough, skúšať vychovávať mládež bez pomoci a podpory rodiny je ako zametať lístie vo vetre.

Výskum v oblasti spolupráce školy s rómskymi rodinami³ potvrdil, že táto spolupráca je a naďalej ostáva slabou a problémovou oblasťou edukácie rómskych žiakov. Jedným z hlavných prostriedkov zlepšenia spolupráce školy s rómskymi

¹ Kontseková, Košťál: Desegregácia a inklúzia vo vzdelávaní sociálne znevýhodnených žiakov v európskych školských systémoch: výzva pre Slovensko. In: Odpovede na otázky (de)segregácia rómskych žiakov vo vzdelávacom systéme na Slovensku. Nadácia otvorenej spoločnosti, 2011

² Horňák, Kancír, Liba: Teoretické východiská modelu CVS. In: Dolíhal Peter: Pedagogický model školy s celodenným výchovným systémom. Metodicko-pedagogické centrum, 2011.

³ Novotná, Pružinská: Piliere edukácie sociálne znevýhodnených žiakov. Trojuholník spolupráce: učiteľ - asistent učiteľa – rodič. Prešovská univerzita, Pedagogická fakulta 2006

rodinami je aktívne zapojenie rodičov do diania školy. Za úspechom dobrej spolupráce teda stojí v prvom rade rodič a jeho postoje a vzťah k vzdelaniu.

Spolupráca rodiny a školy je mimoriadne dôležitá v meniacich sa spoločnostiach, v ktorých sa menia aj školy. Ak sa pohľady a prístupy k vzdelávaniu menia, je dôležité, aby rodičia o nich vedeli a podporovali ich.⁴ Vzťah rodiny a školy je však zložitý mechanizmus, ktorého dobré fungovanie významne podmieňuje dôvera. Zapojenie rodičov by malo v prvom rade rešpektovať princíp partnerstva, teda rodičia a učitelia, škola a rodina by mali byť považovaní za rovnocenných partnerov. To znamená, že každá strana by mala uznávať dôležitosť tej druhej strany, ktorú prináša do tohto dvojstranného vzťahu. Rodina by mala uznávať a rešpektovať školu a škola by mala uznávať a rešpektovať rodinu. Obe strany by tak mohli byť schopné dohodnúť sa na spoločných cieľoch a úlohách a ochotné zahrnúť rozličné záujmy a ciele do spoločných riešení, z ktorých bude mať úžitok dieťa – žiak.⁵

Tento program vychádza z námetov, skúseností a výsledkov Projektu Orava, ktorý sa na Slovensku realizoval v 90-tych rokoch predovšetkým prostredníctvom podpory Americkej agentúry pre medzinárodný rozvoja. Integrovanou súčasťou Projektu Orava bola oblasť zapojenia rodičov do záležitostí školy, ktorú viedla Dr. Penny Beed z Univerzity v Severnej Iowe.

Program sa zameriava na zapojenie rodičov detí MRK do výchovy a vzdelávania detí, aby boli v škole a v ďalšom živote úspešné a aby sa zvyšovala ich motivácia učiť sa. Program poskytuje východiská a námety na prácu lektora, ktorý pracuje so skupinou rodičov. Okrem toho poskytuje program aj aktivity, ktoré vedú k upevňovaniu vzťahov v kolektíve a lepšiemu spoznaniu sa.

Vo svete existuje množstvo ďalších programov zapojenia rodičov, ktoré mali preukázateľný dopad na zlepšenie školských výsledkov ich detí. Pri nich, podobne ako pri programoch Projektu Orava, sa zdôrazňuje, že nepostačuje, ak sa učiteľom alebo rodičom len poskytnú vzdelávacie materiály a očakáva sa, že sa automaticky

⁴ Beed, P., Sandvold, A., Maslova, M.: Fostering Family – School Collaborations. Thinking Classroom. Ročník V. číslo 2, International Reading Association, 2004.

⁵ Majerčíková, Jana: Rodina a jej dôvera k škole. PEDAGOGIKA.SK, ročník 2, 2011, č. 1

zapoja do spolupráce. Dôležitú úlohu tu zohráva predovšetkým priamy práca, výcvik a motivácia.⁶ Tento program vychádza predovšetkým z praxou overených prístupov a činností, ktoré mnohým slovenským školám pomohli zlepšiť spoluprácu s rodinou.⁷ Toto zlepšenie spočíva predovšetkým v oblasti nadväzovania kontaktov s rodičmi, udržiavania neustálej, obojsmernej komunikácie a vytvárania vzťahov vzájomnej spolupráce a dôvery. Metodicky a organizačne sa program riadi stratégiou EUR (Evokácia – uvedomenie významu – reflexia), ktorá pomáha nielen pri edukácii, ale vedie aj k pozitívnym zmenám v postojoch, správaní a rovnováhe vo vzťahoch. Obsahovo vychádza program z poznatkov výskumníčky Joyce Epsteinovej z Univerzity Johna Hopkinsa v USA z výskumu v oblasti vytvárania partnerstva rodina – škola – školská komunita a jej návrhov 6 typov zapojenia: rodičovstvo, komunikácia, dobrovoľníctvo, učenie sa doma, rozhodovanie, spolupráca s verejnosťou.

c) Cieľová skupina a spôsob zabezpečenia účasti na programe

Cieľovou skupinou budú rodičia a/alebo iní zodpovední zástupcovia detí MRK. V každej škole budú oslovení rodičia alebo iní zodpovední príbuzní detí tak, aby boli vytvorené skupiny 15-25 účastníkov (podľa veľkosti školy). Oslovení budú prostredníctvom školy, školských alebo komunitných združení a na základe odporúčania miestnych pedagogických a komunitných pracovníkov.

d) Obsah osvetového programu:

Osvetový program je rozdelený na dva moduly: základný a pokročilý. Časová dotácia na oba moduly je rovnaká, pričom sa predpokladá, že prvý modul sa bude realizovať prvý rok a druhý modul druhý rok.

Základný modul (prvý rok)

Tematický celok	Časová dotácia
1. Rodičovstvo	10 hodín

⁶ Wasik, B.H.: Handbook of Family Literacy, Taylor & Francis, 2004

⁷ Maslová, M.: Spolupráca školy a rodiny. Združenie Orava pre demokraciu vo vzdelávaní, 2002

2. Komunikácia	4 hodiny
3. Učenie sa doma	6 hodín
Spolu	20 hodín

Pokročilý modul (druhý rok)

Tematický celok	Časová dotácia
1. Rodičovstvo	4 hodiny
2. Komunikácia	2 hodiny
3. Učenie sa doma	5 hodín
4. Dobrovoľnícky program	5 hodín
5. Rozhodovanie	2 hodiny
6. Spolupráca rodičov so školskou komunitou	2 hodiny
Spolu	20 hodín

1. Ciele a obsah tematických celkov

I. Rodičovstvo

Ciele:

- Predstaviť rodičom spôsoby výchovy a vzdelávania detí
- Umožniť rodičom, aby nadobudli zručnosti potrebné pri výchove a vzdelávaní detí
- Umožniť uvedomiť si funkčnosť dobrej rodiny, zamyslieť sa nad vzťahmi medzi členmi rodiny, diskutovať o hodnotách a prioritách
- Podporovať spolupatričnosť

Obsah:

- Moje dieťa ako žiak
- Sila rodiny
- Dobrý rodič – dobré dieťa
- Úspech mojich detí
- Práva dieťaťa

Väčšina spoločností sa len v minimálnej miere zaoberá formálnou prípravou rodičov na výchovu detí a Slovensko nie je výnimkou. Od rodiny sa však prirodzene očakáva, že bude svojim deťom poskytovať prvotné skúsenosti a že im bude výchovným a vzdelávacím sprievodcom počas ich vývoja a postupného zaraďovania sa do formálneho školského prostredia. Obsahom tejto témy je predovšetkým poskytnúť pomoc rodičom stať sa lepšími rodičmi, umožniť im, aby nadobudli zručnosti a vedomosti potrebné pri výchove a pri vedení detí k lepšiemu prospechu.

II. Komunikácia

Ciele:

- Predstaviť rôzne formy komunikácie (ústnej i písomnej) s rodičmi o práci a úspechoch ich detí, školskom programe a podobne.
- Využívanie jednosmernej i dvojsmernej komunikácie.
- Zlepšiť vzájomnú komunikáciu rodičov a detí.

Obsah:

- Písanie listov, odkazov, pozvánok
- Aktivity na zlepšenie komunikácie (Bingo šťastného rodiča, zahrievacie aktivity, ktoré sa vyskytujú v rámci celého programu)
- Kolotoč hlasného čítania

Pedagogickí pracovníci si často kladú otázku, ako začať komunikovať s rodičmi.

Úspešná komunikácia má byť jasná a obojstranná. Preto je potrebné :

- ✓ získať dôveru rodičov, aby sa nám otvorili,
- ✓ počúvať ich názor v záujme dobra ich detí,
- ✓ zapojiť rodičov, aby fungovali ako naši partneri,
- ✓ využívať rôzne formy komunikácie,
- ✓ uistiť sa, že požiadavky dokáže rodina realizovať

Za základ vytvárania dobrých vzťahov školy a rodiny sa považuje komunikácia.

Prostredníctvom dobrej a účinnej komunikácie⁸

⁸ Krok za krokom In: Novotná, Pružinská: Piliere edukácie sociálne znevýhodnených žiakov. Trojuholník spolupráce: učiteľ - asistent učiteľa – rodič. Prešovská univerzita, Pedagogická fakulta 2006

ŽIACI

- si uvedomujú svoje pokroky a skutky potrebné na udržanie alebo zlepšenie svojich výkonov,
- lepšie chápu ciele školy a pravidlá týkajúce sa správania, dochádzky a pod.,
- sú lepšie informovaní o činnosti a programoch školy,
- uvedomujú si vlastnú úlohu partnerstva, preberajú na seba úlohu sprostredkovateľa.

RODIČIA

- lepšie chápu program školy a jeho zámer,
- sledujú a uvedomujú si pokrok dieťaťa a efektívne reagujú na jeho problémy,
- kontaktujú sa s učiteľmi a bez problémov komunikujú so školou a jej pracovníkmi.

UČITELIA

- rozšíria a využijú komunikáciu s rodičmi, uvedomujú si vlastnú schopnosť jasne komunikovať,
- cenia si a využívajú komunikáciu s rodičmi,
- lepšie chápu názory rodičov na program školy a pokroky ich detí.

III. Učenie sa doma

Ciele:

- Predstaviť spôsoby, ako pomáhať deťom pri učení sa doma.
- Posilniť partnerský vzťah rodiny ku škole
- Podporiť spoločne a užitočne strávené voľné chvíle pri práci a zábave.

Obsah:

- Čítajme si spolu (riadené čítanie deťom)
- Spoločné domáce úlohy
- Kalendár domácich úloh
- Zručnosti pre život

Táto téma zahŕňa predovšetkým poradenstvo pri učení sa doma, spoločné domáce úlohy a iné činnosti na podporu vzdelávania. Ide o aktivity, pri ktorých majú rodičia spoločnú zodpovednosť so svojimi deťmi. To ich vedie k vzájomnému zbližovaniu a prežívaniu dosahovaných výchovných a vzdelávacích výsledkov a zároveň je to silná vzájomná motivácia. V procese toho sa pozitívne mení aj rodinné prostredie a klíma v rodine v prospech podpory edukačného procesu. Posilňuje sa partnerský vzťah ku škole, učiteľom, rozvíja sa domáce učebné prostredie, aktivizujú sa pozitívne stránky osobnosti žiaka aj rodiča, čo vedie k cieľavedomému postojú k vlastnému vzdelávaniu a projektovaniu svojej profesijnej orientácie. Stará múdrosť, že rodičia sú prvými učiteľmi svojich detí, plne platí aj pre rodiny MRK.

IV. Dobrovoľnícky program

Ciele:

- Uvažovať o možnostiach dobrovoľníckej pomoci škole
- Povzbudiť rodičov k dobrovoľníckej pomoci škole

Obsah:

- Možnosti pomoci škole
- Ponúkame dobrovoľnú pomoc

Už samotná prítomnosť rodičov v škole umocňuje význam školy v živote dieťaťa. Prítomnosť rodičov umožňuje žiakom tešiť sa z ich blízkosti a prežívať interakciu s dospelými z rôzneho prostredia. Uvedomovanie si odlišnej kultúry a citlivosť voči nej sa u detí a rodičov počas tejto interakcie ďalej prehľbuje.⁹

Dobrovoľnícky program je ucelený systém spolupráce školy s rodinou alebo inými inštitúciami v školskej komunite. Obsahom tejto témy je venovať sa rôznym možnostiam zapojenia rodičov a ostatných dospelých ako dobrovoľníkov pri pomoci škole.

V. Rozhodovanie

Ciele:

- Predstaviť formálne možnosti zapojenia rodičov do spolurozhodovania o programe a činnosti školy

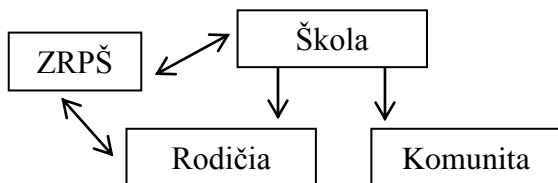
⁹ Flood, Lapp: Issues and Trends. The Reading Teacher. Vol.48, No.7. International Reading association April 1995

- Motivovať rodičov zapájať sa do rozhodovacieho procesu školy
- Uvažovať o skvalitňovaní spolupráce rodiny a školy

Obsah:

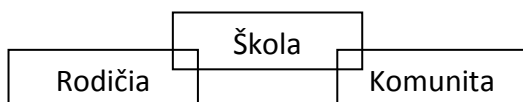
- Spolupráca rodiny a školy (SWOT analýza)
- Konferencia s predstaviteľmi školských inštitúcií

Zapojenie rodičov do procesu prijímania rozhodnutí o dianí v škole, programe a činnosti školy prostredníctvom rodičovského združenia, rady školy a iných inštitúcií spolupracujúcich so školou. V základe existujú tri hlavné úrovne zapojenia rodičov do spolupráce so školou.

Minimálna úroveň

Škola oznamuje, informuje a kladie požiadavky domácnostiam a komunite.

Partnerská úroveň

Škola angažuje rodičov rôznym spôsobom. Škola komunikuje s komunitou.

Rozhodovacia úroveň

Škola, domácnosti a komunity spoločne a rovnoprávne pracujú na tom, aby vytvorili dobré vzdelávacie možnosti pre všetky deti.

VI. Spolupráca rodičov so školskou komunitou

Ciele:

- Predstaviť možnosti zapojenia rodičov do spolupráce s ďalšími organizáciami a združeniami pôsobiacimi v ich okolí
- Motivovať rodičov zapájať sa do spolupráce s predstaviteľmi miestnej komunity

Obsah:

- Výbor na podporu učenia
- Kolotoč hlasného čítania
- Konferencia s predstaviteľmi školských inštitúcií

Spolupráca rodičov so školskou komunitou predstavuje predovšetkým spoluprácu s

- Obecnými, okresnými a krajskými úradmi a inštitúciami
- Mimovládnyimi organizáciami, nadáciami, profesijnými združeniami
- Odborníkmi z oblastí pedagogiky, sociálnej práce, psychológie, logopédie a pod. (napr. koordinátori prevencie, školskí psychológovia, špeciálni pedagógovia, rómski asistenti, výchovní poradcovia, katechéti, logopédi)
- Ďalšími inštitúciami (napr. centrá pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, centrá voľného času, komunitné centrá)

Zo skúseností vieme, že deti chcú byť v škole úspešné, avšak k tomu potrebujú neustálu podporu, aby si uvedomovali svoje schopnosti a zotrvali motivované.¹⁰ Žiakov motivuje, keď dospelí z ich okolia sa im venujú a rozprávajú sa s nimi. Okrem toho mnohí žiaci potrebujú ďalšie učebné zdroje mimo školy a triedy. Miestne organizácie môžu pomôcť zvýšiť motiváciu žiakov učiť sa tým, že predstavujú alebo prinášajú ďalšie zdroje. Tieto zvyčajne nebývajú dostatočne zverejňované, a preto sa ani tak často nevyužívajú.

¹⁰www. families in schools

Časový harmonogram

1. rok: Základný modul	
Január 2013	Oslovenie rodičov, vytvorenie skupiny Prvé stretnutie: Moje dieťa ako žiak Téma: rodičovstvo 3 hodiny
Február 2013	Druhé stretnutie: Sila rodiny Téma: rodičovstvo 3 hodiny
Marec 2013	Tretie stretnutie: Dobrý rodič – dobré dieťa Téma: rodičovstvo 4 hodiny
Apríl 2013	Štvrté stretnutie: Čítajme si spolu Téma: učenie sa doma 3 hodiny
Máj 2013	Piate stretnutie: Spoločné domáce úlohy Téma: učenie sa doma 3 hodiny
Jún 2013	Šieste stretnutie: Písanie listov Téma: komunikácia 4 hodiny
2. rok: Pokročilý modul	
Október 2013	Prvé stretnutie: Rozhodovanie a spolupráca Téma: rozhodovanie a spolupráca rodičov so školskou komunitou 4 hodiny (2+2)
November 2013	Druhé stretnutie: Možnosti pomoci škole Téma: dobrovoľnícky program 3 hodiny

December 2013	Tretie stretnutie: Úspech mojich detí Téma: učenie sa doma, rodičovstvo 3 hodiny (2+1)
Január 2014	Štvrté stretnutie: Vzdelanie a život Téma: učenie sa doma 3 hodiny
Február 2014	Piate stretnutie: S knihou do ríše rozprávok Téma: komunikácia, dobrovoľnícky program 4 hodiny (2+2)
Marec 2014	Šieste stretnutie: Práva dieťaťa Téma: rodičovstvo 3 hodiny

Formy a metódy

Program bude realizovaný formou 6 stretnutí v každom module, z čoho 4 stretnutia budú 3 hodinové a 2 stretnutia 4 hodinové. Minimálne 1 stretnutie do roka bude vedené pre rodičov spolu s deťmi. Na niektoré stretnutia budú prizvaní podľa potreby a zvážená ďalší hostia.

Metodicky budú stretnutia sledovať stratégiu EUR (Evokácia – uvedomenie významu – reflexia), autorov Jeannie Steele a Kurta Mereditha, spoluriaditeľov Projektu Orava a pedagógov z Univerzity v Severnej Iowe. Výber tejto stratégie nie je náhodný, vychádza jednak z dobrých skúseností s uplatňovaním tejto stratégie v slovenských školách a taktiež z výsledkov výskumu¹¹, ktorý potvrdil hypotézu, že edukačnú stratégiu EUR možno úspešne aplikovať aj v triedach s rómskymi žiakmi, v rámci bežne organizovaného vyučovacieho dňa. Okrem toho sa ukázalo, že zmeny zasiahli nielen didaktickú stránku práce s rómskymi žiakmi, ale pozitívne ovplyvnili aj zmeny sociálne, ktoré vedú k novým postojom, správaniu a novej rovnováhe vo vzťahoch. Z tohto dôvodu sme sa rozhodli aplikovať stratégiu EUR aj pri práci s rodičmi.

Jednotlivé stretnutia budú mať jednotnú štruktúru:

- Úvod – uvedenie a vysvetlenie témy a cieľa stretnutia
- Prezentácia - prostredníctvom priamej skúsenosti s použitím participatívnych metód.

¹¹ Petrasová, Maslová: Ďalšie vzdelávanie učiteľov rómskych žiakov. NOTES, 3. ročník, zima 2002, Združenie Orava pre demokraciu vo vzdelávaní

- Praktický nácvik – účastníci precvičujú použitie aktivít, individuálna a tímová práca.
- Aplikácia – účastníci pripravujú plány na využitie aktivít s vlastnými deťmi.
- Reflexia a zlepšovanie – analýza skúseností s používaním prezentovaných aktivít

Lektori programu budú využívať rôzne inštrukčné formy a metódy, prevládať budú participatívne metódy a zážitkové učenie s následnou reflexiou a analýzou.

Materiálne a technicko-informačné zabezpečenie jednotlivých aktivít,

Stretnutia osvetového programu sa budú realizovať v priestoroch škôl, komunitných centier alebo iných podobných priestoroch. Ako východiskový zdroj sa bude využívať učebný zdroj pripravený zvlášť pre tento program. K tomu je potrebná bežná prezentačná technika (dataprojektor, počítač, flipchart), písacie potreby, rôzne kancelárske potreby a podľa možností programu občerstvenie.

Prílohy projektu:

Učebný plán:

Základný modul (prvý rok)

Tematický celok	Časová dotácia
4. Rodičovstvo	10 hodín
5. Komunikácia	4 hodiny
6. Učenie sa doma	6 hodín
Spolu	20 hodín

Pokročilý modul (druhý rok)

Tematický celok	Časová dotácia
7. Rodičovstvo	4 hodiny
8. Komunikácia	2 hodiny
9. Učenie sa doma	5 hodín
10. Dobrovoľnícky program	5 hodín
11. Rozhodovanie	2 hodiny

12. Spolupráca rodičov so školskou komunitou	2 hodiny
Spolu	20 hodín

Učebné osnovy

Základný modul	
<p>Prvé stretnutie: Moje dieťa ako žiak</p> <p>Téma: rodičovstvo</p> <p>3 hodiny</p>	<p>Ciele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť priestor na vzájomné zoznámenie sa účastníkov. 2. Zistiť ich očakávania a informovať o základných cieľoch projektu. 3. Vytvoriť spoločne pravidlá stretnutí. 4. Umožniť rodičom zamyslieť sa nad svojimi deťmi ako žiakmi. <p>Obsah:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Neformálny rozhovor s občerstvením b) Kto som? c) Strom očakávaní d) Informácie o projekte e) Tvorba pravidiel skupiny f) Bingo g) Moje dieťa ako žiak h) Reflexia na stretnutie
<p>Druhé stretnutie: Sila rodiny</p> <p>Téma: rodičovstvo</p> <p>3 hodiny</p>	<p>Ciele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Umožniť uvedomiť si funkčnosť dobrej rodiny.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Zamyslieť sa nad vzťahmi medzi členmi rodiny. 3. Diskutovať o hodnotách a prioritách. <p>Obsah:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Pavučina vzťahov b) Reflexia na predchádzajúce stretnutie c) Fotoesej na tému „Sila rodiny“ d) Aktivita zameraná na uvedomenie si vzťahov a pozitívne myslenie „Srdce“ e) Reflexia na stretnutie – spätná väzba, plánovanie ďalšieho stretnutia
<p>Tretie stretnutie: Dobrý rodič – dobré dieťa Téma: rodičovstvo 4 hodiny</p>	<p>Ciele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Umožniť uvedomiť si pozitívne charakterové vlastností osobnosti. 2. Poskytnúť námety na pozitívne myslenie a hodnotenie jeden druhého. 3. Podporovať spolupatričnosť. <p>Obsah:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Neformálny rozhovor s občerstvením pred stretnutím detí s rodičmi b) Diamant c) Reflexia na predchádzajúce stretnutie d) Dobrý rodič, zlý rodič, dobré dieťa, zlé dieťa e) Ako sa stať lepším rodičom a lepším dieťaťom f) Pochvaly g) Reflexia

<p>Štvrté stretnutie: Čítajme si spolu</p> <p>Téma: učenie sa doma</p> <p>3 hodiny</p>	<p>Ciele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozvíjať prosociálne zručnosti. 2. Ukázať rodičom možnosti pomoci svojim deťom pri čítaní. 3. Demonštrovať a naučiť používať metódu hlasného riadeného čítania. <p>Obsah:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Pozitívne prania b) Reflexia na predchádzajúce stretnutie c) Riadené čítanie d) Zásady riadeného čítania e) Reflexia
<p>Piate stretnutie: Spoločné domáce úlohy</p> <p>Téma: učenie sa doma</p> <p>3 hodiny</p>	<p>Ciele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zlepšiť komunikáciu medzi rodičmi a deťmi. 2. Spoločne a užitočne stráviť voľné chvíle pri práci a zábave. 3. Vytvoriť úlohy, ktoré budú spoločne riešiť rodičia a deti doma. <p>Obsah:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Ako sa teraz cítiš? b) Reflexia na predchádzajúce stretnutie c) Dokážete predviesť skupinový výtvor? d) Domáce úlohy, do ktorých sú zapojení rodičia e) Kalendár domácich úloh f) Reflexia
<p>Šieste stretnutie: Písanie listov</p>	<p>Ciele:</p>

<p>Téma: komunikácia</p> <p style="text-align: right;">4 hodiny</p>	<p>1. Umožniť rodičom lepšie spoznať svoje deti a deťom lepšie spoznať svojich rodičov.</p> <p>2. Zlepšiť komunikáciu rodič – dieťa.</p> <p>Obsah:</p> <p>a) Tanec okolo stoličiek</p> <p>b) Reflexia na predchádzajúce stretnutie</p> <p>c) „Bingo šťastného rodiča“</p> <p>d) Písanie listov</p> <p>e) Spätná väzba</p>
<p>2. rok: Pokročilý modul</p>	
<p>Prvé stretnutie: Rozhodovanie a spolupráca</p> <p>Téma: rozhodovanie a spolupráca rodičov so školskou komunitou</p> <p>4 hodiny (2+2)</p>	<p>Ciele:</p> <p>1. Uvažovať o skvalitnení spolupráce rodiny a školy.</p> <p>2. Poskytnúť informácie o inštitúciách spolupracujúcich so školou alebo rozhodujúcich o záležitostiach školy.</p> <p>3. Naučiť pracovať s informačne náročnejším textom a vyberať z neho potrebné informácie.</p> <p>4. Motivovať rodičov zapájať sa do rozhodovacieho procesu školy prostredníctvom spolupráce alebo činnosti v rámci školských inštitúcií</p> <p>Obsah:</p> <p>a) Piškótky</p> <p>b) Spolupráca rodiny a školy (SWOT analýza)</p> <p>c) Konferencia</p> <p>d) Výbor na podporu učenia</p> <p>e) Reflexia</p>

<p>Druhé stretnutie: Možnosti pomoci škole Téma: dobrovoľnícky program 3 hodiny</p>	<p>Ciele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uvažovať o možnostiach pomoci škole. 2. Povzbudiť rodičov k dobrovoľníckej pomoci škole. <p>Obsah:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Dobrý pozorovateľ b) Reflexia na predchádzajúce stretnutie c) Možnosti pomoci škole d) Ponúkame dobrovoľnú pomoc e) Kamarát do rodiny f) Spätná väzba
<p>Tretie stretnutie: Úspech mojich detí Téma: učenie sa doma, rodičovstvo 3 hodiny (2+1)</p>	<p>Ciele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Priviesť rodičov k tomu, aby sa zamysleli nad schopnosťami svojich detí a hľadali možnosti ako podporiť ich záujmy. 2. Oboznámiť rodičov so životnými zručnosťami a ich využitím v bežnom živote. 3. Podporovať rozvoj životných zručností. <p>Obsah:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Okrúhly stôl a Kolotoč b) Kontrabasista c) Zručnosti pre život d) Tvorba pravidiel skupiny e) Spätná väzba
<p>Štvrté stretnutie: Vzdelanie a život Téma: učenie sa doma</p>	<p>Ciele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Posilniť zručnosti rodičov, využívať

<p>3 hodiny</p>	<p>metódu riadeného čítania so svojimi deťmi.</p> <p>2. Motivovať rodičov podporovať vzdelávanie svojich detí.</p> <p>Obsah:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Reflexia na predchádzajúce stretnutie b) Päťveršie c) Bezruký zázrak d) Reflexia
<p>Piate stretnutie: S knihou do ríše rozprávok</p> <p>Téma: komunikácia, dobrovoľnícky program</p> <p>4 hodiny (2+2)</p>	<p>Ciele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budovať kladný vzťah k čítaniu a knihám prostredníctvom hry a hlasného čítania. 2. Podporiť spoločnú činnosť rodičov, detí a pedagógov, zlepšiť ich vzájomnú komunikáciu, hlavne medzi svetom dospelých a svetom detí prostredníctvom rozprávok a detskej literatúry. 3. Podporiť dobrovoľnícku činnosť <p>Obsah:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Kompót b) Reflexia na predchádzajúce stretnutie c) Kolotoč hlasného čítania d) Reflexia
<p>Šieste stretnutie: Práva dieťaťa</p> <p>Téma: rodičovstvo</p> <p>3 hodiny</p>	<p>Ciele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podporiť uvedomenie si pozitívnych charakterových vlastností a vplyv životných úspechov na formovanie

	<p>osobnosti.</p> <p>2. Poskytnúť informácie o právach dieťaťa.</p> <p>3. Zdôrazniť potrebu a význam rešpektovania detských práv.</p> <p>Obsah:</p> <p>a) Ľudský stroj</p> <p>b) Reflexia</p> <p>c) Zvýšte sebadôveru</p> <p>d) Značky práv dieťaťa</p> <p>e) Reflexia</p>
--	--

Časovo – tematický plán

1. rok: Základný modul	
Január 2013	Oslovenie rodičov, vytvorenie skupiny
Február 2013	Prvé stretnutie: Moje dieťa ako žiak Téma: rodičovstvo 3 hodiny
Marec 2013	Druhé stretnutie: Sila rodiny Téma: rodičovstvo 3 hodiny
Apríl 2013	Tretie stretnutie: Dobrý rodič – dobré dieťa Téma: rodičovstvo 4 hodiny

	Štvrté stretnutie: Čítajme si spolu Téma: učenie sa doma 3 hodiny
Máj 2013	Piate stretnutie: Spoločné domáce úlohy Téma: učenie sa doma 3 hodiny
Jún 2013	Šieste stretnutie: Písanie listov Téma: komunikácia 4 hodiny
2. rok: Pokročilý modul	
Október 2013	Prvé stretnutie: Rozhodovanie a spolupráca Téma: rozhodovanie a spolupráca rodičov so školskou komunitou 4 hodiny (2+2)
November 2013	Druhé stretnutie: Možnosti pomoci škole Téma: dobrovoľnícky program 3 hodiny
December 2013	Tretie stretnutie: Úspech mojich detí Téma: učenie sa doma, rodičovstvo 3 hodiny (2+1)
Január 2014	Štvrté stretnutie: Vzdelanie a život Téma: učenie sa doma 3 hodiny
Február 2014	Piate stretnutie: S knihou do ríše rozprávok Téma: komunikácia, dobrovoľnícky program 4 hodiny (2+2)
Marec 2014	Šieste stretnutie: Práva dieťaťa Téma: rodičovstvo 3 hodiny

e) Informácie o tvorcovi osvetového programu

Združenie Orava je pokračovateľom Projektu Orava, ktorý bol programom systematickej reštrukturalizácie škôl určený pre pedagogickú komunitu od úrovne ministerstva po univerzity, riadiacich pracovníkov školstva, základné školy, materské školy, rodičov a žiakov. Projekt sa na Slovensku realizoval v období 1994 – 2000 prevažne z prostriedkov Americkej agentúry pre medzinárodný rozvoj. Z USA sa na realizácii projektu podieľalo približne 70 univerzitných profesorov a konzultantov.

Združenie Orava má za sebou bohatú históriu úspešne zrealizovaných aktivít. Jadrom činnosti sú vzdelávacie aktivity dlhodobého charakteru, vďaka ktorým si združenie vytvorilo bohatú sieť spolupracovníkov, nadšencov a podporovateľov, ktorí myšlienky Združenia Orava ďalej šíria medzi svojich kolegov vo svojich regiónoch. Vývoj týchto aktivít prirodzene smeroval k vytvoreniu profesijnej asociácie pedagógov, ktorá komplexným spôsobom pokračuje v podpore demokratických zmien v slovenskom školstve. Vďaka svojmu 18 ročnému pôsobeniu v oblasti poskytovania programov ďalšieho vzdelávania pedagógov má Združenie Orava viac ako 40 lektorov certifikovaných podľa medzinárodných štandard konzorcía RWCT (Čítaním a písaním ku kritickému mysleniu) a vybudovanú sieť s viac ako 200 vyškolenými lektormi a multiplikátormi, ktorí pomáhali a pomáhajú realizovať projekty vo viacerých oblastiach, ako napr.: inovačné prístupy vo vyučovaní a učení, rozvoj školskej komunity, riešenie konfliktov, vzdelávanie rómskych detí, spolupráca školy a rodiny, vzdelávanie k občianstvu a demokracii, tvorba školských vzdelávacích programov, programy predprimárneho vzdelávania, projekty podpory čítania a pod. Vzdelávacie programy kritického myslenia sú akreditované Ministerstvom školstva SR.

Aktivity združenia sú riadené zo sídla v Bratislave a pobočiek v Dolnom Kubíne, Topoľčanoch, Prešove a Michalovciach. Od roku 2003 pôsobí pri združení Centrum pre vzdelávaciu politiku.

Združenie Orava je členom medzinárodného konzorcía Čítaním a písaním ku kritickému mysleniu (RWCT) a partnerom medzinárodnej siete podpory občianskeho vzdelávania CIVITAS.

Centrum pre vzdelávaciu politiku pri Združení Orava je členom medzinárodnej siete Centier pre vzdelávaciu politiku (NEPC).

Viac na www.zdruzenieorava.sk

Literatúra

Beed, P., Sandvold, A., Maslová, M.: Fostering Family – School Collaborations. Thinking Classroom. Ročník V. číslo 2, International Reading Association, 2004

Beed, P.: Pracovná dielňa na tému spolupráce rodiny a školy. Združenie Orava 1996

Families in Schools, dostupné na www.familiesinschools.org

Flood, Lapp: Issues and Trends. The Reading Teacher. Vol.48, No.7. International Reading association April 1995

Hornák, Kancír, Liba: Teoretické východiská modelu CVS. In: Dolíhal Peter: Pedagogický model školy s celodenným výchovným systémom. Metodicko-pedagogické centrum, 2011

Kol.: Metodika tvorby učebných zdrojov. Metodicko-pedagogické centrum 2011. Dostupné na www.rocepo.sk/downloads/DokProjekty/MTUZ.pdf

Kol.: Projekt Orava v praxi. Združenie Orava pre demokraciu vo vzdelávaní, 2000, ISBN 80-968664-0-0

Kontseková, Košťál: Desegregácia a inklúzia vo vzdelávaní sociálne znevýhodnených žiakov v európskych školských systémoch: výzva pre Slovensko. In: Odpovede na otázky (de)segregácia rómskych žiakov vo vzdelávacom systéme na Slovensku. Nadácia otvorenej spoločnosti, 2011, ISBN: 978-80-970143-7-7

Majerčíková, Jana: Rodina a jej dôvera k škole. PEDAGOGIKA.SK, ročník 2, 2011, č. 1

Maslová, M.: Spolupráca školy a rodiny. Združenie Orava pre demokraciu vo vzdelávaní, 2002, ISBN: 80-968664-2-7

Melvin, M. Beach, S. Lörinczová, K.: Metodický materiál z pracovnej dielne. Združenie Orava pre demokraciu vo vzdelávaní

Časopis NOTES (Nové, osvedčené, tvorivé a efektívne stratégie) – od roku 2000 vydáva Združenie Orava ako metodické periodikum pre učiteľov, ISSN 1336-1651, dostupný na http://www.zdruzenieorava.sk/publikacie/notes_sk

Novotná, Pružinská: Piliere edukácie sociálne znevýhodnených žiakov. Trojuholník spolupráce: učiteľ - asistent učiteľa – rodič. Prešovská univerzita, Pedagogická fakulta 2006, ISBN 80-8068-486-3

Palenčárová, Liptáková: O dvoch komunikačných zručnostiach alebo o počúvaní a písaní, Združenie Orava 2004

Petrasová, Maslová, Hubová: Model profesijných štandardov MKV pre učiteľov ZŠ, Združenie Orava 2010, dostupné na http://www.zdruzenieorava.sk/projekty/index_sk

Portik, M.: Determinanty edukácie rómskych žiakov, asistent učiteľa. Pedagogická fakulta PU, Prešov 2007, ISBN 80-8068-155-4

Portik, M., Novotná E.: Príprava učiteľa na edukáciu sociálne znevýhodnených žiakov. Pedagogická fakulta PU, Prešov 2007, ISBN 978-80-8068-722-9

The Rights of the Child - Práva dieťaťa, UNICEF, Vydavateľstvo Mladé letá, Bratislava, 1990
Tholtová J., Žuffová M., Sučáková A.: Násilie v škole Praktická príručka pre učiteľov, OZ informačné centrum mladých Orava, december 2000, ISBN 80-967747-6-X

Vacaretu, Steiner, Kovacs: Inovatívne spôsoby motivácie dospelých k vzdelávaniu sa (vydané v rámci projektu Grundtvig: Create – Motivate – Learn). Autori slovenskej časti Petrasová a Maslová. Združenie Orava 2011, ISBN 978-80-970208-2-8, dostupné na <http://www.zdruzenieorava.sk/documents/Prirucka.cremole.pdf>

Wasik, B.H.: Handbook of Family Literacy, Taylor & Francis, 2004